

Wie was Aernt Booth getrouwd met Geertruid van Leeuwen?

Geertruid Gijsbertdr van Leeuwen, die het huis Leeuwenberch aan de Oude Gracht in Utrecht omstreeks 1535 van haar vader erfde, was getrouwd met Aernt Boot, en dat huwelijk duurde tot zijn dood in 1551. Geertruid zelf stierf in 1557. Zes van hun kinderen zijn volwassen geworden. De 17^e eeuwse genealogen Cornelis Booth en Mathijs Balen dachten (of wisten) dat dit de zoon was van Aernt Boot en Agatha van Diemen uit de Haagse tak Boot. In de genealogie van Balen vind men echter ook een gelijktijdige Aernt Boot uit de Utrechtse tak, zoon van Dirck Boot. Uit een afbeelding van een grafsteen in Buchell meende men te kunnen concluderen dat Aernt Boot in 1524 met zijn vrouw Geertruid in Jerusalem was geweest en toen men rond 1970 in den Haag de Huwelijks Voorwaarden van 1526 vond van de Haagse Aernt Boot met Anna Coebel concludeerde men dat hij niet de man van Geertruid kon zijn geweest en dat daarom de Utrechtse Aernt Dircksz Boot haar echtgenoot was. Dit staat nu in bijna alle moderne genealogien.

Er is heel veel bekend over de kinderen van dit echtpaar en in dit artikel laten we zien dat deze gegevens eenvoudig verklaarbaar zijn als de Haagse Aernt Boot hun vader is en onverklaarbaar als dit de Utrechtse Aernt Boot is. Bovendien heeft in 1985 van Niekerken ontdekt dat ook Geertruid van Leeuwen al eerder getrouwd geweest is, en wel met een Gerrit Bogaert, die in 1529 in Jerusalem stierf, en dat het jaar op de grafsteen in Buchell dus niet kan kloppen.

Het ziet er dus naar uit dat de oudere genealogen Cornelis Booth en Mathijs Balen toch gelijk hadden en dat de Haagse Aernt Boot inderdaad de echtgenoot was van Geertruid van Leeuwen.

Beneficie gesticht door Jan Cornelisz Boot in 1482

Over de periode van Augustus 1557 tot Februari 1558 heeft de griffier van het Hof van Holland een decreet¹ opgesteld: *“Decreet bijden Hove / Interponeer ten versoucke van die kinderen ende erfgenamen van wijlen Aernt Boot ende jonffrouwe Geertruyt van Leeuwen”*. Het gaat over de verkoop van elf morgen land bij Oud-Strijen. Dit was een zogenaamd “willig decreet”, hetgeen betekent dat het een vrijwillige verkoop was, zoals beschreven in de Procesgids van M.-Ch. le Bailly². Uit de opbrengsten van dit land moesten de kosten van een “officiatie”, soms ook “vicarie” of “beneficie” genoemd, gevestigd op een “houten altaar” in de Lieve Vrouwe Kerk in Dordrecht, gedekt worden. Zo’n beneficie, zoals het meestal wordt genoemd in het decreet, bestond uit diensten op gezette tijden uitgevoerd voor het zielehijl van de eigenaar van het beneficie, zijn verwanten en voorouders. Het was

---

¹ Nationaal Archief: Hof van Holland Decreten / Toegang 3.03.01.01 inv. nr. 3270/1558/239

² M.-Ch. le Bailly, “Hof van Holland, Zeeland en West-Friesland”, Hilversum Verloren 2008 / sectie 3.5.2

gesticht door Jan Boot Cornelisz van Barendrecht in 1482 en erkend door de bisschop van Utrecht, in die tijd David van Bourgondie. Dit beneficie, samen met het land waaruit het bekostigd moest worden was erfelijk. Deze Jan Boot was zelf priester en kanunnik van deze kerk, en hij had geen legitieme kinderen. Hij bepaalde dat na zijn dood de erfgenaam gekozen moest worden onder zijn naaste verwanten door de collatoren, de deken en capittelen van de OLV kerk te Dordrecht. De verkoop van dit land verijste daarom de goedkeuring van de Bisschop van Utrecht, de deken en capittelen van de OLV kerk te Dordrecht als collatoren van het beneficie, en ook van de patronen, die de belangen van het beneficie in het oog hielden als nazaten van de stichter. Geertrui van Leeuwen, de weduwe van Aernt Boot en mombaar over haar oudste zoon Gerrit Boot, die hoewel nog onmondig toch eigenaar was van het beneficie, begon al in 1552 met het proces om deze verkoop goedgekeurd te krijgen, daarbij geholpen door een van de patronen, Vranc Boot. Het duurde tot November 1556 voordat deze goedkeuringen rond waren. Maar toen moest ook het Hof van Holland nog een mandement voor de verkoop opstellen en dit gebeurde pas in 1557 toen Geertrui al gestorven was en daar gaat het decreet over. Het decreet is erg lang, 72 bladzijden, voornamelijk omdat de hele zaak telkens weer in detail beschreven wordt, en begint als volgt:

“239. Aen den gheen die dese onse Letteren van Decreet sullen sien saluyt Alsoe gerryt boot als possesseur van zeker beneficie gefundeert op theylige houdt outtair in onse Liever Vrouwen kercke tot dordrecht ende die kinderen ende erfgenamen van wylen mr. aernt boot ende jonffrouwe geertruyt van leeuwen ons verthoendt hebbende zekere brieven van ordini. van de fundatie principael gedaen bij heer Jan boot / noch zekere instrumente mitsgader die confirmatie van mynen heere den proost ende archidiaken van sinte salvator tot Urecht diee was getransfixeert ende andere munimenten hier nae geinsereert”

Het decreet continueert nu met transcripties van de documenten door Gerrit Boot aangebracht, die samen 20 bladzijden in beslag nemen. Om enig overzicht te geven geef ik nu een lijst en korte samenvatting van deze documenten.

1. De fundatie brief van een “officiatie” gesticht door “jan boot cornelisz van barendrecht priester canonick binnen dordrecht” en op 10 Maart 1482 door hem en de deken en capitularen van Onse Lieve Vrouwe Kerk te Dordrecht bezegelt en ondertekent. *“Tot welcke stichtingen ick bewysse ende geve Elff margen Landts bedyckt in stryen liggende gemeen met myne broeders als aernt conelisz ende adriaen cornelisz”*. Hij bestemt nadrukkelijk dat deze “officiatie” na zijn dood gegeven moet worden aan *“die naeste van mynen geslacht ende bloede”*. In feite wordt niet het origineel van deze fundatie brief getoond, doch een afschrift, waarvan *“Wy Bourghmeesteren Schepennen end Raide der Stede van Dordrecht”* verklaren dat zij het origineel gezien hebben.
2. Een in het Latijns geschreven document afkomstig van David van Bourgondie, Bisschop van Utrecht, waarin hij de boven beschreven fundatie confirmeert.
3. Een verklaring getekent op 21 Juli 1552 door de deken en capitularen van Onse Lieve Vrouwe kerk te Dordrecht en gedaan op verzoek van *“Jonffrou Gertruyt van Leeuwen weduwe wylen Aert Boot”*, betreffende een *“zeker Requeste by hair ende meester vranck boot”* gedaan aan de vicaris van de bisschop van Utrecht betreffende elf mergen land in Oud-Strijen, verbonden aan een “vicarie” te Dordrecht. Dit request

was nog hangende omdat Vranck Boot ondertekent had als patroon van deze fundatie, maar Geertruyt niet kon bewijzen dat hij dit inderdaad was. De deken bevestigt dit nu en geeft ook zijn ondersteuning van het request.

4. Het oorspronkelijk request aan de vicaris van de bisschop van Utrecht van 1552 opgesteld door *“mr. Vranck boodt wonende inden Hage als patroon van zeker vicarie gelegen opt heylige houts outair inde parochie tot dordrecht ende Jonkvrouwe geertruyt van leeuwen weduwe wylen aernt boot wonende tot Utrecht als moeder ende voochdesse van gerryt boot hairen onbejairden zoon possesoir ende besitter vande selven vicarie dat tot onderhouden vande lasten en de de missen byden fundateur gegeven syn elff marge landts gelegen in oudt stryen”*. Het probleem was dat er een grote vloed was geweest in 1551, zodat al het land was ondergelopen en dat bij de volgende inspectie door de dijkgraaf niet alleen reparaties nodig bleken te zijn maar ook nog tot nieuwe dijkwerken werd besloten. Voor de kosten daarvan werden de eigenaars van de landerijen aangeslagen. Geertruyt van Leeuwen moest dus niet alleen voor die dijkage kosten opkomen maar ook nog voor het onderhoud van het vicarie, en dat alles terwijl de elf morgen land niets opbrachten, vanwege de vloed. Dit deed zij uit haar eigen middelen en zij vroeg hiervoor hulp aan de bisschop.
5. In de marge van het bovenstaande request staat het oordeel van de vicaris *“soe sal ick van wege mynes E. Heere van Utrecht consenteren in vercoping”*. Hier wordt voor het eerst over het verkopen van het land gesproken. Deze apostille is gedateerd 16 Juli 1552 en ondertekent door Jacob Uiten Eng. Uit de brief van de deken van de OLV kerk gedateerd 21 Juli 1552 (Document 3.) blijkt dat hij deze apostille ook al gelezen had.
6. Een lange Latijnse tekst ondertekent door Lamsweerde, maar ik weet niet precies wat het doel van deze tekst was.
7. *“Die vicarie generael des Hoochweerde Heere bisschop van Utrecht consenteert dat Jonffrou Geertruyt van Leeuwen naegelaten weduwe wylen Aernt Boot als voocht ende mombaresse van Gerryt Boot hairen zoene noch onmondich / zijnde besitter van zeker geestelijcke benificie gelegen inde kerke van Dordrecht opt heyligh houten altair / sal mogen doen op hangen ende te roepen vuyt ende scryven zekere elff margen landts gelegen int oudt stryen toebehorende tvoornoemde benificie”*. Dan worden weer de redenen opgesomt waarom zij dit land wilde verkopen en wat met de opbrengst gedaan moest worden: Geertruyt zou de kosten die zij tot nu toe gemaakt had vergoed krijgen en de rest moest belegd worden zodat uit de renten het benificie onderhouden kon worden. *“Akten den tweeden november ao. 1556 Onder teykent ende gescreven door bevel mijnes Heeren Vicaris voorn Ondergeteykent Lamzweerde”*.
8. *“Wy Vranck Boot Licentiaet inden Rechten Dominicus Boot Raidt inden Hage ende Aert Coebel ontfangen generael vandt landt van Holland als naeste vrunden van zweerts zyde van wylen heer Jan Boot fundateur van benificie in dese akte gecoirt”* stemmen ook toe in het verkopen van de elf morgen land in Oud-Strijen, onder zekere voorwaarden. Deze akte is gedateerd: *“Oorconde dese ondergeteykent in november ao. XVe sessendevijftich v boot / d boot ende a coebel”*
In deze documenten van November 1556 (nr. 7 en 8) kreeg Geertruyt van Leeuwen, die toen nog leefde, dus nog eens toestemming tot verkoop van de elf morgen land te Oudt Strijen van zowel de Bisschop van Utrecht en van Vranck en Dominicus Boot

en Aernt Coebel. Het is bekend wie deze drie personen zijn. Aernt Cornelisz Boot, de broer van de kanunnik Jan Boot, had een zoon Aernt Aernt Boot, advocaat in den Haag, en deze had drie getrouwde kinderen, Aernt Boot, die tal van ambten heeft bekleed waaronder baljuw van den Haag, Vranc Boot, Advocaat voor den Hove van Holland, en Machteld Boot die getrouwd was met Nicolaas Coebel, Rentmeester van Holland. Dominicus was de enige zoon van Vranc, en Aernt Coebel was een zoon van Machteld.

Na de transcripties van deze acht documenten neemt het decreet de draad weer op van waar het begonnen was (in het oorspronkelijke handschrift is dat moeilijk te zien want alles wordt gewoon achter elkaar door geschreven, zonder onderbrekingen):

“Ende achtervolgens twelcke voors is die voorn impenetranten te geraicken tot betalingen van heure gebreke ende vercopinge vande voors elff marghen naivolgende tvoors consent vande E/ bisschop ende naeste vrunden vanden voors fundateur hebben dyen navolgende opten naestlesten august ao. XVe Lvii van ons geobtineert zekere opene brieve vand mandement hier nae volgende”

Op 30 Augustus 1557, na de dood van zijn moeder, verkrijgt Gerrit Boot dus eindelijk het mandement dat hem in staat stelt de elf morgen te verkopen. Het decreet vervolgt nu met het eigenlijk mandement dat ook weer 7 paginas beslaat en grotendeels een samenvatting is van wat in de documenten 1 to 8 al naar voren gebracht is. De eigenlijke verkoping van de elf margen wordt dan in handen van een deurwaarder gegeven en dit neemt nog eens 40 paginas van het decreet in beslag. Hoewel ook interessant, zijn voor ons voornamelijk de bovenstaande acht documenten van belang.

De stamboom van de Dordrechtse familie Boot is al sinds de 17^e eeuw goed bekend³ en vrij recent nog eens nauwkeurig door G. van Niekerken onderzocht⁴ en gecorrigeert. Hieruit blijkt dat de stichter van de beneficie Jan Cornelisz Boot twee broers had, Adriaen, die wel getrouwd was maar waarvan geen kinderen bekend zijn, en Aert Cornelisz Boot, burgemeester van Dordrecht 1472, gestorven voor 19 April 1475, dus voor de stichting van de beneficie in 1482. Deze twee broers worden trouwens ook in de fundatiebrief zelf genoemd. Deze Aert Cornelisz had een zoon Aert Aertsz Boot, die getrouwd was met Aechte Vrancdr van Diemen, en in 1496 advocaat was in den Haag. Dit echtpaar had drie kinderen Aernt, Vranc en Machteld. Deze Vranc Boot en zijn zoon zijn we al tegengekomen als patronen van het beneficie in 1556 evenals Aernt Coebel, de zoon van Machteld Boot getrouwd met Nicolaas Coebel. De oudste broer Aernt was circa 1482 geboren en had tal van functies, onder anderen was hij Baljuw van den Haag van 1522 tot 1524 en nog eens van 1530 tot 1536, en hij wordt daarom in de oudere bronnen vaak aangeduid als Aernt Boot, de Baljuw van den Haag. Mathijs Balen zegt dat deze Aernt Boot getrouwd was met Geertrui van Leeuwen en ook zijn tijdgenoot de beroemde 17^e eeuwse Utrechtse genealoog Cornelis Boot noemt haar echtgenoot “de baljuw van die Haeghe”⁵. In dat geval is Gerrit Boot dus zijn oudste zoon, en dat zou verklaren hoe deze het beneficie van 1482 verkregen heeft: van de stichter Jan Cornelisz Boot is het overgegaan naar zijn neef Aert Aertsz Boot, dan naar

³ Mathijs Balen, “Beschryvinge der Stadt Dordrecht”, anno 1677: Geslacht Booth p. 997 - 1004

⁴ G. van Niekerken, “Het Voorgeslacht van Mr. Vranc Boot”, De Nederlandse Leeuw Jrg.1985, Kol.7-22

⁵ Utrechtse Universiteitsbibliotheek: Handschrift HS 1828 Genealogische Aantekeningen van Cornelis Booth

diens zoon Aernt Boot, de baljuw van den Haag, en na zijn dood in 1551 naar Gerrit Boot. Volkomen logisch, te meer omdat de patronen van de beneficie ook allemaal nakomelingen zijn van Aert Aertsz Boot.

De kinderen van Geertrui van Leeuwen Gijsbertsdr en Aert Booth

12 November 1561: De erfgenamen van Aernt Boot: Gerrit Boot Aernt Boten soon, Willem van Zuylen van Nyvelt en Joff. Aecht Boot sijn huysvrou, Johan Boot haeren broeder, Boudewijn vander Boij (of Boeij) haeren swager en sijn kinderen geprocreeerd bij zal. Joff. Alith Boots, Joff. Anna en Mechthild, zal. Aernt Bootes dochteren geprocreeert bij Joff. Geertruydt van Leuwen transporteren hun huis bij St. Geertenbruch in Utrecht⁶.

Alle bronnen zijn het eens over wie de kinderen van dit echtpaar zijn en inderdaad zijn de talrijke overgeleverde stukken van dien aard dat hier geen twijfel over kan bestaan. De volgorde is niet altijd dezelfde en ik kies de orde waarin zij of hun echtgenoten genoemd worden wanneer ze het huis Leeuwenberch, dat ze van hun moeder geerfd hadden, verkopen in 1561.

1. Gerard Booth is degene die, nog onmondig, in 1552 genoemd wordt als eigenaar van het beneficie gesticht door Jan Cornelisz Boot. Hij was eerst getrouwd met Geertruij van Kouwenhoven, die echter in 1575 stierf, en daarna met Kornelia van Teijlingen. Hij was rentmeester van de Abdij van Egmont maar werd in 1582 van deze post ontslagen door de Staten van Holland. Hij schijnt daarna in financiële moeilijkheden gekomen te zijn (zie ook bij 2.) maar in 1594 noemt hij zich Gecommitteerde tot Opsicht van de Wildernisse. Hij had vele kinderen, zijn zoon Godfried was voor enige tijd Ontvanger der Convooyen te Gorinchem en vertrok daarna naar Engeland, waar hij de stamvader werd van de Engelse tak Booth. Zijn dochter Martina trouwde in tweede huwelijk met Pieter Bor, rentmeester van Holland en een bekend schrijver. Een andere dochter Geertruij trouwde met Francoys Criex, Griffier van den Hove van Holland. Zijn zoon Dirk werd Procureur bij het Hof van Holland. Gerard Booth stierf in 1600.
2. Agatha Booth was getrouwd met Willem van Zuylen van Nyevelt, de weduwnaar van Kathrina Ram, de Heer van het huis s'Heer Arentsbergen bij Schoonhoven, waarmee hij in 1544, bij dode van zijn vader Willem van Zuylen van Nyevelt, beleend werd. In 1556 bevestigde hij een lijftocht voor Katharina Ram op dit huis en in 1560 een lijftocht voor zijn tweede vrouw Agatha Booth. Tussen die twee datums moeten ze dus getrouwd zijn. Later in 1565 belaste hij dit huis met 156 pond voor Mr. Arnout

---

⁶ Utrechts Archief: Transportakten d.d. 12.11.1561, Boedel van Aernt Boot, samenvatting in: Toeg. 355 Cornelis Booth, "Genealogische Aantekeningen" folio 73

Coebel (zoon van Nicolaas Coebel en Machtild Booth, de zuster van Aernout Booth uit de Haagse tak Booth) en ook met hetzelfde bedrag voor zijn zwager Witte Wittens, Raad in het Hof van Holland. In 1551 en 1561 blijkt hij ook land te bezitten in Vlaardingerambacht naast of gemeen met zijn zwager Boudewijn van de Boeije. In 1577 was hij Bajuw van Zuid-Holland en ook Schout van Dordrecht. Voor geruime tijd moet hij de Kapitein van een Vaandel geweest zijn want zijn neef Godefried Booth, zoon van zijn zwager Gerard, vermeldt in het voorwoord van een van zijn boeken, dat hij voor zijn huwelijk, zeven jaar in het Vaandel van zijn oom gediend heeft en Gerard zelf verzoekt ook om een plaatsing als Adelborst in dit Vaandel in 1589. Later werd hij ook nog Drost van Muijden en Baljuw van het Gooiland. Dit echtpaar had tenmiste vier kinderen: Arnout, Frederik, Abraham en Katharina. Agatha sterft in 1589 en Willem in 1609.

3. Johan Booth was getrouwd met Josina Sandelijn, de dochter van Cornelis Sandelijn en Jakobmijne van der Meer, uit een vooraanstaande Haagse familie dus, waardoor hij in contact kwam met vele belangrijke Haagse ambtenaren, te veel om op te noemen. Johan was Rentmeester van de Confiscalien en heeft zijn hele leven in den Haag gewoont. Zijn zoon Kornelis was Rentmeester van de Hoogheyd in Prince-land en het schijnt dat zijn kwartieren waren: Boot, Sandelin, van Leeuwen, van der Meer, van Diemen, Oem van Wijngaarden, van der Haer, van Barendrecht⁷. Als dit juist is zou zijn vader Johan Booth dus de kwartieren Booth, van Leeuwen, van Diemen en van der Haer moeten hebben. Wat de eerste twee kwartieren betreft, klopt dit dus en het vierde kwartier klopt ook, want de moeder van Geertruij van Leeuwen is Alidt van der Haer. Het derde kwartier zou dus betekenen dat de grootmoeder van Johan van vader's zijde een van Diemen was. Een dochter van Johan, Geertruijt, is getrouwd met Dirk de Jonge, advocaat in den Haag, en zij hebben een zoon Kornelis de Jonge, die secretaris van Delfland is. Zijn kwartieren zijn ook bekend, hoewel niet in de correcte orde. Voor zijn moeder's zijde: Boot, van Diemen, van Leeuwen, de Swart, Sandelijn, Oem, van der Meer, van Barendrecht⁸. Weer zien we dus de kwartieren Boot, van Leeuwen, van Diemen!
4. Alidt Booth was in 1561 al gestorven, maar haar man Boudewijn vander Boe, was aanwezig bij de verkoop in Utrecht in 1561. Hij was ook een Haags ambtenaar, werkzaam eerst als Notaris en dan als rekenmeester in de Hollandse en daarna de Gelderse Rekenkamer. Als de huwelijks voorwaarden van zijn zoon Arnout worden opgesteld in Roermond in 1592, is een van de getuigen zijn neve Arnold Sandelijn.
5. Anna Booth was in 1561 nog niet getrouwd maar ze wordt wel genoemd. Later trouwde ze met Adriaen van Adrichem, burgemeester van Haarlem.
6. Machtild Booth was in 1561 ook nog niet getrouwd, maar later trouwde ze met Mr. Witte Wittens, Raad in den Hove van Holland, die we al eerder hebben ontmoet, bij zijn zwager Willem van Zuylen van Nijvelt.

---

⁷ de Nederlandse Leeuw 1895 col.142

⁸ de Navorscher 1874 p.531

De meeste kinderen woonden in den Haag, hadden echtgenoten uit Haagse families, bekleedden Hollandse ambten, precies zoals Aernt Booth, zoon van Aert Aertsz Booth en Agatha van Diemen, die ongeveer van 1482 tot 1551 geleefd heeft en tal van Hollandse ambten heeft bekleed, om maar enige te noemen: 1518 Schout van den Hage, 1522 Baljuw van den Hage, 1530 Baljuw van den Hage, 1531 Meester-Knape van de Wildernisse in Holland, 1542 to ridder geslagen. Hij had een broer Vrank Booth, Advocaat voor den Hove van Holland, en een zuster Mathilde, die met Nicolaas Coebel was getrouwd, die uit een vooraanstaande Haagse familie stamde, en wiens zoon Aert Coebel we al eerder tegengekomen zijn. Zijn moeder was een van Diemen hetgeen overeenkomt met de kwartieren boven beschreven (kind 3). De namen van de dochters kunnen eenvoudig verklaard worden. Kind 2 heeft dezelfde naam als zijn moeder, kind 4 Alidt is natuurlijk naar haar grootmoeder van moeders kant genoemd, Alidt Willemsdr van der Haer. Er bestaan huwelijksvoorwaarden tussen Aernt Booth en Anna Coebel, een nicht van Nicolaas Coebel, uit 1526 en kind 5 heet ook Anna, en kind 6 heet Machtild net als zowel zijn grootmoeder als zijn zuster.

De oudere schrijvers, beginnende met Gerrit Schaep in een bestaand handschrift van het begin van de 17e Eeuw, dan Cornelis Booth (1605 – 1687), de beroemde Utrechtse genealoog, die met Gerrit Schaep contact gehad heeft, en verder Mathias Balen, die in zijn beschrijving van Dordrecht van 1677 een complete Booth genalogie, gebaseerd op die van Schaep, heeft uitgewerkt, en daarna tal van schrijvers die op deze bronnen teruggrijpen, zij hebben allen de conclusie getrokken dat deze Aernt Booth inderdaad de vader van deze zes kinderen is en dus de man van Geertruij van Leeuwen. In het handschrift van Cornelis Booth⁹ waarin hij de genealogie van van der Boye behandelt begint hij met: „Heer en Mr Bauduwijn vander Boye eerste rekenmeester van Gelderland te Remund hadde tot wyve Joff^r Alidt Booth tweede do^r van h. Aert Booth de Bailu van Hage“.

De grafsteen in de Geertekerk

In Buchell vindt men de hiernaast staande afbeelding van een grafschrift in de Geerte Kerk te Utrecht: het gaat over het echtpaar Aernt Booth met Geertruij van Leeuwen met de wapens van Booth (springend hert) en van Leeuwen (rode keper) en het inschrift luidt: „Hr. Aernt Booth Ridder van Jerusalem heeft de reyse inde heylighe Lande gedaen Ao 1524 met vr Geertuyt Gysbt van Leuwensdr zijn huysfr“. Cornelis Booth vermeld dit

⁹ Utrechtse Universiteitsbibliotheek: Handschrift HS 1828 Genealogische Aantekeningen van Cornelis Booth

grafschrift ook, maar zijn tekst is iets anders¹⁰: „Heer Aernt Boot Ridder en broeder 1517 van Jerusalem, die te Jerusalem geweest is met syn huysvrouw Joffroue Geertruydt Heer Gysbert van Leuwens dochter: int jaer ons Heren , doe men schreef 1484“.

G. Van Niekerken¹¹ zegt over dit grafschrift het volgende: “Dit grafschrift is een mystificatie. Geertruid van Leeuwen was in 1524 nl. getrouwd met Gherijt Bogaert ; zij maakte wel een reis naar Jerusalem, maar zij deed dit met haar man Gherijt, en wel in 1529, op welke reis haar echtgenoot kwam te overlijden. Een en ander blijkt uit twee sententies van het Hof van Holland van 23 Maart 1537 (1536) betreffende enige procedures, die Geertruid na het overlijden van haar man terzake van erfenisaangelegenheden moest voeren. In deze processen werd Geertruid vertegenwoordigd door Aernt Boot als haar man en voogd“. Dit betekent dat het jaartal 1524 in de Buchell inscriptie in conflict is met welke Aernt Booth dan ook en niet gebruikt kan worden als een argument voor of tegen de baljuw van den Haag als een mogelijke echtgenoot van Geertruid van Leeuwen.

In een, overigens uitstekend, artikel van 1973¹² op pagina 308, wordt geschreven over Anna Coebel, dochter van Mr. Frans Coebel van der Loo, die op 22 Maart 1526 huwelijksvoorwaarden opstelt met Aernt Boot, zoon van Aernt Boot en Agatha van Diemen. In een voetnoot (32) wordt dan gezegd: “De in 1549 tot schepen van Utrecht aangestelde naamgenoot Mr. Aernt Booth kan onmogelijk identiek zijn met de Haagse Schout en Burgemeester Mr. Aernt Booth. De Utrechtse Mr. Aernt Booth (zoon van Mr. Dirck en diens tweede vrouw Margaretha de Wit?) zal gehuwd zijn met Geertruyt Gijsbert van Leeuwendr.“. Waarom dit onmogelijk is wordt niet nader uitgelegd, maar waarschijnlijk omdat het grafschrift van Buchell bekend was, hetgeen schijnbaar impliceerde dat Aernt Boot en Geertruid van Leeuwen voor 1524 getrouwd moesten zijn. En in 1973 wist men nog niet dat Geertruid van Leeuwen tot 1529 met iemand anders getrouwd was en dat het jaartal op het grafschrift niet juist kan zijn.

Aert Booth schepen van Utrecht 1549 en 1550

Zo wie is de Utrechtse Aernt Boot precies? Daarvoor moeten we terug gaan naar de genealogie Boot van Mathijs Balen. Daar vinden we een Aert Boot van Barendrecht met twee zonen, Jan Boot „van wien komen de Boothen t’Utrecht“ en Kornelis Boot „van wien komen de Booten in den Hage“. In Kornelis Boot herkennen we de vader van Jan Cornelisz Boot, de fundateur van de beneficie van 1482, en zijn broers Aert en Adriaen Cornelisz Boot. Jan Boot, de stamvader van de Utrechtse tak Boot was dus een oom van de stichter van de beneficie. Hij had een zoon Kornelis Booth van Almonde en een kleinzoon Dirck Booth,

---

¹⁰ Utrechts Archief Toeg. 355 Cornelis Booth, “Genealogische Aantekeningen” folio 73

¹¹ G. van Niekerken, “Het Voorgeslacht van Mr. Vranc Boot”, De Nederlandse Leeuw Jrg.1985, Kol.19

¹² H.P. Fölting, “De Landsadvocaten en Raadspensionarissen der Staten van Holland en West Friesland, 1480-1795”, Dl.I CBG Jaarboek 1973 p.294-343

Pensionaris van Utrecht, en alle latere Utrechtse Boothen stammen van deze Dirck af. Over deze Dirck zegt Mathijs Balen het volgende:

Mr. <i>Dirk Booth</i> , Pensionaris der Stad Utrecht, sterf op Katharinen-avond 1506. zijn eerste Huysvrouw was Joffr. <i>Agatha Pijll</i> , overleden Anno 1498. zijn Na-huysvrouw was Joffr. <i>Margareta de Witt</i> , Overleden den 28. December 1517. Zijn Kinderen, Van 't eerste bedde,	Joffr. <i>Agatha Booth</i> , geproffesside Con- ventuale te S. Cecilien binnen Utrecht.
Mr. <i>Adriaan Booth</i> , Fiscaal des Stichts van Utrecht 1518.	Van 't na-bedde,
Heer <i>Kornelis Booth</i> , Priester, en Canonik Ste. Marien, sterf Convers te Carthufers by Utrecht.	<i>Aart Booth</i> , Schepen der Stad Utrecht 1549. 1550.
<i>Jan Boot</i> , volgd.	<i>Willem Booth</i> , Kapiteyn, voor Mets gebleven:
<i>Henrik Booth</i> , sterf zonder Oir.	Joffr. <i>Remburg Booth</i> .
Joffr. <i>Machtild Booth</i> , Troude <i>Jakob van Bemmel</i> , <i>Jans zoon</i> , Schepen t' Utrecht, Anno 1526.	

De zoon Jan Boot die hier genoemd wordt was de overgrootvader van Cornelis Booth (1605-1687), die zoveel genealogisch werk heeft vericht. Nergens zegt deze Cornelis Boot dat de Utrechtse schepen Aert Booth van 1549 een zoon is van Dirck Booth en dus een halfbroer van zijn overgrootvader. Wel zegt hij, en Mathijs Balen trouwens ook, dat de man van Geertruid van Leeuwen de baljuw van den Haag is, en dus niet de zoon van Dirck Booth.

En dat is alles wat we weten over deze Aert Boot.

Conclusie

Alles dat bekend is over de Haagse Aert Boot, baljuw van den Hage, zoon van Agatha van Diemen, is volledig in overeenstemming met de feiten die we boven opgesomd hebben betreffende de kinderen van Geertruid van Leeuwen: het verklaart hoe haar zoon Gerrit de beneficie van 1482 in zijn bezit kreeg, waarom al haar zonen en schoonzonen belangrijke ambten in den Haag bekleedden, waarom van Diemen voorkomt in de kwartieren van haar nazaten, en zelfs de namen van haar dochters. Ook chronologisch zijn er geen bezwaren.

Het kleine beetje dat we weten van Aert Dircksz Boot, eigenlijk alleen zijn ouders en dat hij schepen van Utrecht was in 1549 en 1550, schijnt in strijd te zijn met deze feiten. Hoe kreeg zijn zoon Gerrit het beneficie van Jan Cornelisz Boot, dat duidelijk tot de Haagse tak Boot behoorde, in bezit? Hoe konden zijn zonen en schoonzonen allen Haagse ambten verkrijgen, terwijl de Utrechtse tak Boot helemaal geen verbindingen met Haagse families had? En waarom hebben de nazaten van zijn zoon Johan het wapen van Diemen in hun kwartieren? De namen van zijn kinderen zijn misschien nog verklaarbaar, hoewel geen van de dochters naar zijn moeder genoemd is.

Zoals we aangetoond hebben is het grafschrift in de Geertekerk, zoals het in Buchell beschreven staat, in tegenspraak met zowel de Utrechtse als de Haagse Aert Boot als echtgenoot van Geertruid.

De feiten voor zover we die kennen schijnen dus eenduidig te suggereren dat de man van Geertruid van Leeuwen inderdaad de Haagse Aernt Boot, de baljuw van den Hage, zoon van Agatha van Diemen, was, precies zoals Cornelis Boot en Mathijs Balen al in de 17^e eeuw beweerden en niet de Utrechtse Aernt Dircksz Boot.

Maar wie was dan die schepen van Utrecht uit 1549, die zeker bestaan heeft? Het is natuurlijk mogelijk dat er inderdaad een Utrechtse Aernt Boot bestaan heeft die daar schepen was, al of niet zoon van Dirck Booth, en die verder nergens genoemd wordt. Maar het lijkt mij meer waarschijnlijk dat de Haagse Aernt Boot zijn laatste jaren in Utrecht doorgebracht heeft en dat hij via zijn vrouw voldoende contacten had om schepen te worden, hij was uiteindelijk huiseigenaar. Dit zou ook verklaren waarom hij in Utrecht in de Geertekerk begraven is, waar iedereen het over eens schijnt te zijn.

Franz Salzborn - Maart 2015